

Editorial
L'observatori permanent d'història
i cultura marítima de la mediterrània

El Museu Marítim de Barcelona ha fet, en els darrers deu anys, una aposta forta per la promoció de la recerca: primer, sobre les col·leccions pròpies, i després, anant més enllà. Aquesta tasca esdevé un objectiu prioritari, ja que vol esdevenir un centre de referència pel que fa a la història i la cultura marítimes del nostre país, alhora que un punt de trobada de tots els qui s'interessen per la mar com a espai de cultura. El Museu vol ser un agent directe i participant en la recerca sobre la nostra història marítima, sempre conscient del seu paper de museu i del fet que la recerca professional es fa des de les universitats i altres centres. I això sense oblidar el paper dels no-professionals, sigui a títol particular o des de centres d'estudi.

Aquesta voluntat va cristal·litzar en la creació de l'Observatori Permanent d'Història i Cultura Marítima de la Mediterrània, una iniciativa entorn de la qual s'articulen els programes i les activitats realitzats pel Museu amb la finalitat de conèixer més i millor el nostre passat vinculat a la mar i les manifestacions que aquesta vinculació ha generat ahir i avui. L'Observatori és una estructura creada amb la finalitat de fomentar activitats de recerca de caire interdisciplinari en diversos àmbits de la ciència, de la tècnica o de les arts, molt especialment pel que fa a la cultura i la història marítimes.

Les accions que es duen a terme en el si de l'Observatori prenen tres orientacions bàsiques:

– L'impuls i la gestió de programes de recerca a través de diverses línies

de treball. – La divulgació i la comunicació pública de tot el coneixement generat per aquests programes d'investigació. – El foment de la recerca mitjançant la captació de fonts de finançament, la cerca de sinèrgies amb entitats públiques i privades i la posada en marxa d'iniciatives d'impuls i de promoció de la investigació.

La creació de l'Observatori va ser aprovada pel Consell General del Consorci de les Drassanes de Barcelona el dia 13 de desembre de 2006. A partir d'aquell moment, el Museu Marítim de Barcelona va iniciar contactes amb la finalitat que altres institucions que comparteixen la mateixa missió i els mateixos objectius se sumessin a aquesta iniciativa. Un dels fruits d'aquesta voluntat de sumar esforços ha estat la incorporació al projecte de la Universitat de Barcelona, la primera institució que s'hi ha sumat i a la qual esperem que en seguiran d'altres, a través de la signatura d'un conveni d'adhesió.

L'Observatori Permanent d'Història i Cultura Marítima de la Mediterrània s'ha fixat unes línies de recerca principals, al voltant de les quals s'organitzen totes les accions. Les línies de recerca principals són les següents:

– Les Drassanes Reials de Barcelona

i, en general, els arsenals històrics de la Mediterrània. – La marina medieval catalana. – La marina mercant catalana contemporània (segles XIX-XX), amb una especial atenció al desenvolupament de la marina de propulsió mecànica. – L'arqueologia naval, els vaixells històrics i les embarcacions tradicionals. – L'etnologia marítima. – El progrés històric de l'art i de la ciència de navegar i la cartografia desenvolupada en el marc de la Corona d'Aragó. – La repercussió de la cultura marítima del nostre país en les arts, la literatura i la cultura popular.

Per tal d'assolir els seus objectius, l'Observatori disposa de diferents instruments: programes de recerca, beques i premis, publicacions, jornades, congressos, etc.

Vivim moments de renovació general del Museu i d'un replantejament del que han de ser els museus del futur; en aquest cas, del que probablement és el principal museu marítim de la Mediterrània. En aquest escenari, la recerca hi desenvolupa un paper fonamental, ja que només un coneixement profund del nostre passat ens permetrà prendre les decisions correctes sobre el futur.